

Vida Morkūna proza – tās ir minimālisma noktirnes, kurās lakoniski, taču ar elpu aizžņaudzošu uzmanību pret detaļām tiek atklāti mūsos un apkārtējā pasaulē ieslēptie tumsas noslēpumi. “Ceļinieku stacijas” apliecina, ka jēga un skaistums staro tur, kur uz to vismazāk ceri.

Virginija Cibaruske

Neredzamības, kas reizēm atklājas skatienam, – drīzāk šermiņošas nekā skaistas. Tās apstādina visus reālistiskus, bet ir un paliek patiesi reālistiskas.

Šermuļu skaistums lielākā mērā nekā skaistuma šermuļi. Mazāk oksimoronu, vairāk īstenības.

“Tā sauktās atklāsmes” – jā, mēs gribētu, lai to apstākļi vienmēr būtu interesanti, iespaidīgi. Diemžēl bieži vien šie apstākļi ir ne tikai banāli, bet arī brutāli, reizēm šausmīgi. Un visšausalīgākie ir tie, kas atklājas tā, it kā būtu ikdienišķi.

Stāstījuma konstrukcijas, kuras pirmajā mirklī nevar saredzēt.

Spēcīga proza. Grūti noticēt, ka mūsdienās tāda vēl iespējama.

Tas par Vidu Morkūnu. Par grāmatu “Ceļinieku stacijas”.

Viktorija Daujotīte

VIDAS pakeleivingu stotys MORKŪNAS

proza

VIDS MORKŪNS

ceļinieku
stacijas

No lietuviešu valodas tulkojusi Dace Meiere

821.172-32

Mo 600

Vidas Morkūnas

Pakeleivingų stotys

Copyright © Vidas Morkūnas, 2023

Cover and layout design © Deimantė Rybakovienė

Šios knygos vertimą rėmė Lietuvos kultūros institutas.

Līdzfinansē
Eiropas Savienības programma
"Radošā Eiropa"

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.1 pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Dace Meiere, 2023

© Mākslinieciskais noformējums, literārā apdare, izdevums latviešu valodā,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2023

ISBN 978-9934-31-563-3

Saturs

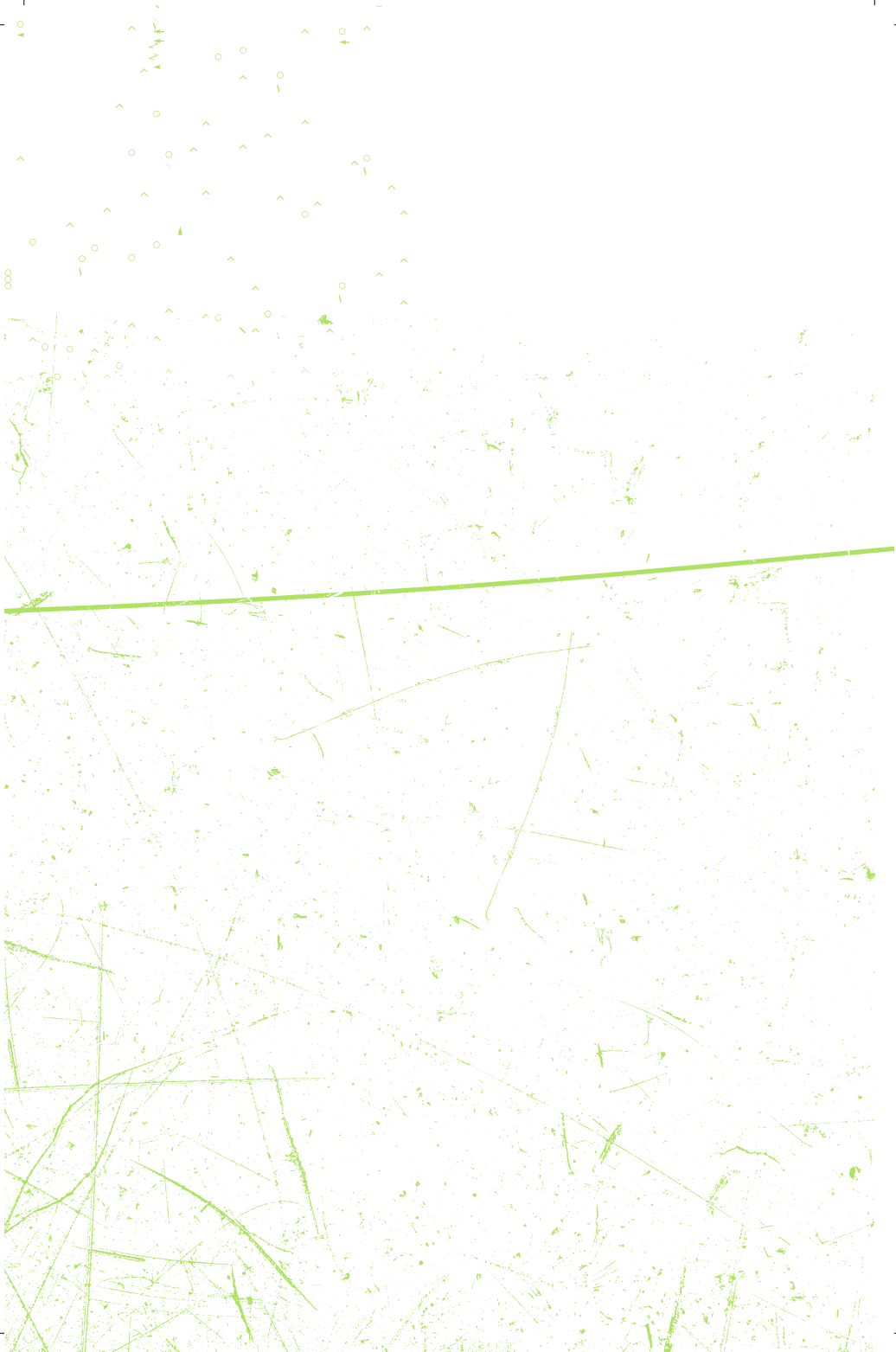
** */stacijas	11
** */bezvārži	13
** */bezdzibenīgie	14
** */bagātie	16
** */bezvārži	17
** */agrīnie	19
** */bagātās	20
** */no dedzināta māla	21
** */vēlinās	23
** */bagātie	25
** */stacijas	26
** */no nededzināta māla	27
** */sarkanbikši	29
** */agrīnie	30
** */grūtdieņi	32
** */vasarīgie	34
** */bagātie	35
** */grūtdieņi	36
** */neapbruņotie	37
** */no nededzināta māla	39
** */agrīnās	41
** */bagātās	44
** */grūtdienes	46
** */stacijas	47

*** /no dedzināta māla	48
*** /agrīnie	49
*** /neapbruņotie	51
*** /ziemīgās	52
*** /grūtdienes	53
*** /skeptiķi	56
*** /grūtdienes	57
*** /bagātās	60
*** /stacijas	63
*** /ziemīgie	64
*** /agrīnie	66
*** /atskabargas	67
*** /grūtdienes	69
*** /bagātās	70
*** /no dedzināta māla	71
*** /neapbruņotie	72
*** /bezvārži	74
*** /stacijas	76
*** /grūtdieņi	78
*** /agrīnie	82
*** /vasarīgie	83
*** /agrīnās	84
*** /bezdibenīgie	86
*** /stacijas	88
*** /grūtdieņi	89

*** /atskabargas	91
*** /grūtdieņi	92
*** /vasarīgie	93
*** /bagātie	94
*** /vēlinie	95
*** /bezdibenīgās	96
*** /agrīnie	97
*** /bezvārži	99
*** /grūtdieņi	101
*** /stacijas	102
*** /bagātie	105
*** /bezvārdes	107
*** /bagātie	108
*** /bezvārdes	110
*** /bagātie	112
*** /neapbruņotās	113
*** /sarkanbikši	115
*** /grūtdienes	116
*** /no dedzināta māla	118
*** /stacijas	121
Dace Meiere, tulkotāja	123

*** /stacijas

Pavadonis bija apņēmis parādīt man unikālu, kā pats apgalvoja, fresku, kura uz pamestas baznīcas sienas saredzama tikai īsu brīdi, kad saule vakarpusē pareizi izgaismo mūrus. Uz klostera iekšpagalmu atnācām pa šauru taciņu, kas tūliņ izzuda augstajā, lekni zaļajā zālē. Vietumis, takas aplīkumoti, rēgojās dažu joprojām kopā saķērušos ķieģeļu blāķi, visādi nezin kad dzīvi beiguši krāmi. Iet vajadzēja uzmanīgi – stikli te arī mētājās. Pagalma malā vīdēja liela bedre, jau pieaugusi ar jauniem kociņiem un krūmeļiem, tās malā bija sagāzti visādi mēsli: cauras durvis, sarūsējušas atsperes paslējuši atpūtas krēsli, novalkāti apavi, apmetuma atlūzas. Pie izgāztuves mazliet aizkavējos – bārenīgos apavus ar fotoaparātu iemūžināju draugam, kurš tādus skatus kolekcionē. Kad atgriezos pie pavadoņa, tas sēdēja uz trim kaudzītē sakrautiem ķieģeļiem zem mūžvecām, pavisam sakumpušām ābelēm. Miza uz šķībi greizi izliektajiem koku stumbriem lobījās lieliem gabaliem, likās, tie nobirtu zemē no visniecīgākā pieskāriena. Te, zem ābelēm, droši vien mēdza apmesties bezpajumtnieki: melnēja neliela ugunsкура vieta ar diviem malās iedzītiem mietiņiem, turpat blakus vāļājās novazāts mētelis. Pavadonis smīkņādams šķirstīja nez kādu grāmatu.

– Padomā tik, – viņš paskaidroja, kas viņu tā uzjautrinājis, – te rakstīts par diviem tipiņiem, kuri atkuļas uz pamestu klosteri apskatīt fresku!

Pieliecies uzmetu acis vāciņam. Autora uzvārdu nesaredzēju, tikai nosaukumu: CEĻINIEKU STACIJAS. Tādu grāmatu nezināju. Pavadonis piecēlās, nolika grāmatu

atpakaļ, kur atradis, un, augstu kājas cilādams, ar melnā lietusmēteļa stērbelēm braucīdams zāli, aizbrida uz baznīcas pusi. Sekoju viņam. Virs galvas, rasēdams neregulāras figūras, nozibēja – tik tikko paguvu pamanīt – sikspārnis.

Pārrāpušies sagrautas sienas atliekām, nonācām bijušajā svētnīcā. Mans biedrs uzreiz noņēma savu stilīgo platmali. Valdīja baigs klusums, tikai mūra un apmetuma pikuči brīdi pa brīdim ieskripstējās zem kājām. Daži vēl saglabājušies putekļu klātie lūgšanu soli pavadonim atgādināja izārdītas klavieres, man – skolas solus. Zem arkveida lodziņu aklajiem caurumiem šur tur zibēja krāsaina stikla lauskas. Atgāzām galvas un cieši pievērsām skatienus laukumam starp divām tukšām ailām. Siena tur atgādināja mums nezināmas pasaules karti. Gaidījām pacietīgi, gandrīz sastinguši. Visbeidzot uz grumbuļainā, izdrupušā apmetuma iemirdzējās šaura vakara gaismas svēdra un sāka plesties platumā...